2016-12-21 DN.Arkivet

Antisemitismen en kulturfara för Tyskland.

Rörelsens orsak: massinvandringen av judar österifrån.

Skärpt genom judars ledande roll i kommunistterrorn.

Från Dagens Nyheters Berlinkorrespondent.

Berlin, slutet av oktober.

Den skarpsynta inkttagaren och spirituella journalisten Jules Huret har i sin bok över Berlin, som utkom fem år före kriget, ägnat ej mindre än tre långa kapitel åt antisemitismen i Tyskland och har däri, i käseriets form, men med sociologens skarpa blick, givit en karaktäristik av den antisemitiska rörelsen, dess innebörd, former och orsaker. För genomsnittstysken föreföll det den tiden kanske litet besynnerligt att se problemet behandlat i sådan utsträckning; han hade knappast varit på det klara med att det fanns en antisemitisk fråga av sådan betydelse i Tyskland.

Nu är ställningen en annan. Hur många kapitel skulle ej en någorlunda grundlig efterföljare till Huret nu behöva för att ge en utredning om antisemitismen i Tyskland! I den långa raden av sociala problem som kriget och revolutionen fört med sig har även judefrågan trätt i förgrunden och blivit en av de viktigaste inrepolitiska frågorna. Det finns denna dag i Tyskland en judefråga så som kanske i intet annat land, ej ens Polen undantaget, därifrån för övrigt judarna nu strömma i massor till Amerika och till Tyskland.

Det är framför allt denna massinvandring av judar österifrån som nu rullat upp judefrågan i Tyskland. Problemet har två skilda sidor, liksom hela den judiska rasen är uppdelad i två skilda element. I Tyskland har det alltid funnits s. k. västjudar, "sephardim", vilka för århundraden tillbaka invandrade över Spanien och Holland och som i Tyskland frambragt kulturpersonligheter som en Mendelssohn, en Rakel Varnhagen, eller, för att ta exempel från våra dagar, en Ballin eller en Walther Rathenau. Dessa ha alltid stått och stå fortfarande i hög aktning i Tyskland, detta elements kulturbildande mission bestrides icke av någon förnuftigt tänkande och det är ej mot dem som den antisemitiska rörelsen i det stora hela riktar sig — även om t. ex. en Rathenau har att beklaga sig över de påbelaktiga angrepp för vilka han på grund av sin härkomst är utsatt i den extrema tysk-nationella pressen. Den antisemitiska rörelsen i Tyskland riktar sin egentliga spets mot östjudarna, vilka efter kriget och revolutionen i sådana massor strömma in över gränserna från Galizien, Polen och Ryssland. Den ofantliga skaran av smyghandlare, jobbare och gulascher rekryteras från dessa element, vilka för några år sedan kommo med bara skjortan på kroppen — och av vilka en del nu redan bo i Berlins finaste kvarter, ha miljoner på banken och åka i egen bil. Den som ej sett det ghetto som uppstått i Berlin, Nordost, runt omkring den trakt där "Volksbühne" står, har svårt att göra sig en föreställning om hur där ser ut. Efter officiella beräkningar ansår man antalet av sådana judar som uppehålla sig här i Berlin utan legitimationspapper, utan fast bostad, utan något yrke som ger dem laga försvar, till omkring 60,000. Var finner man motstycke till något sådant?

Inom gamla, infödda judiska kretsar, vilka samlas kring "Centralföreningen för tyska medborgare med mosaisk trosbekännelse", har man för länge sedan insett vilken fara för deras ställning som invandringen av dessa bacillbärare innebär. Redan före kriget har man i dessa kretsar förordat ett "numerus clausus" — en begränsning till en viss siffra som ej får överskridas — för invandringen av judar österifrån. Men redan under kriget stodo de tyska myndigheterna maktlösa gentemot dessa oväkomna gäster, och ännu mer har detta blivit fallet efter revolutionen.

För det stora flertalet invandrare från Polen och Ryssland är naturligtvis målet Berlin, jättestaden, med dess mer än fyra miljoner invånare, vilken erbjuder så många möjligheter till förvärv, redligt eller oredligt, som i sina östra kvarter så lätt ger de hemlösa och bostadslösa en smygvrå och tak över huvudet. Berlin, där alla jobbare och tvetydiga figurer stämma möte och polisen har fullt upp att göra med att beskära åtminstone de värsta utväxterna på en kriminalitet som våldsamt skjuter i höjden. Här i de långt utsträckta kvarter, som genomskäras av Frankfurter Allee och Landsberger Allee, har en verklig judeförstad växt upp, lika mäjerisk som ghetton i Prag, Krakau eller Warschau. Här promenera figurer, sådana man känner dem från ghettonovellerna, i långa, blanksslitna, fettfläcksglänsande kaftaner med långa, svarta patriarkskägg och ringlande lockar vid öronen . . .

Men icke mot dessa fattiga och elända riktar sig antisemitismens starka strömväg, utan mot de utmanande typerna från rikemanskvarteren, vilka på sätt och vis utgöra den andra generationen av de nyssnämnda. Den andra generationen, som redan hunnit bli rik, som alltid kläder sig efter nyaste modet, som under bostadsbristens dagar håller sig med våningar på 12 à 15 rum, som fyller teatrarna, varietéerna och lyxrestaurangerna och som tränger sig fram överallt där det gäller "att vara med". Då ju anbud och efterfrågan rättä sig efter varandra, så är det belysande för ställningen att sedan helt nyligen i Berlin icke blott finnas otaliga föredragsaftnar för rent judisk, rasmedveten konst, utan även en judisk folkhögskola och en judisk teater, vilka samtliga ha att glädja sig åt en talrik publik. Men även till övriga offentliga underhållningar ställa judarna en betydande kontingent, och den som t. ex. bevistar en premiär på Deutsches Theater måste ofelbart få det intrycket att premiärpubliken i Berlin består uteslutande av judar. De kunna kosta på sig att betala de oerhörda biljettpriser vid ett sådant tillfälle. De ha också råd att sätta sina barn i de dyraste skolorna; enligt officiella uppgifter utgöras lärjungarna i gymnasierna i Berlin, Väster, till 70 procent av judiska barn.

Även i det politiska livet spela judarna en utomordentlig roll — en roll som faller i ögonen vid första anblicken, utan att man behöver se bakom kulisserna — till den grad att det nuvarande statsskickets motståndare beständigt blott tala om "juderepubliken" och "judeflaggan". Kanske har ingenting givit den antisemitiska agitationen så mycket vatten på dess kvarn som det faktum att sedan revolutionen så många av den politiska maktens innehavare tillhört den judiska rasen. Jag nämner blott några namn — utan att därmed vilja skära personerna över en kam: preussiska f. d. konseljpresidenten Hirsch, f. d. justitieministern Heine, folkkommissarien Landsberg, ministern David, de oavhängigas ledare Hugo Haase, kommunistledarna Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg och Kurt Rosenfeld, riksfinansministern Dernburg o. s. v. Att nästan hela vänsterpressen står i beroende av judiskt kapital och skrives av judar är ju en bekant sak. Hatet mot judarna har dessutom alldeles speciellt underblåsts därav att samtliga ledare för kommunistupproret i München — Lewien, Toller och deras kumpaner — voro judar, eller, som man uttrycker det i Bayern, "för landet främmande element".

Den stridbara antisemitiska rörelsen — vilkens bärare huvudsakligen är det tysk-nationella folkpartiet, vilkets ledare betrakta all demokrati och all parlamentarism som "judiska påfund" — antager ofta groteska former. Även i sådana fall där den kan sägas äga ett subjektivt berättigande. Att det finns tidningar som leva blott på systematisk upphetsning mot all judiskt, som Staatsbürgerzeitung, är ju ingenting underligt; dylikt har alltid sin givna publik. Men vad skall man säga, om sådant som att en vecker morgon på alla kajer vid Alstern i Hamburg kunde läsas i stora, röda bokstäver, ditmålat med schabloner: "Slå ihjäl judarna!" I Berlin, i München, i Hamburg — dessa städer äre de förnämsta centra för hatet mot judarna — finns det knappt någon gata när man ej hittar ett dussin plakat uppklistrade på husväggarna med uppmaning till judepogromer. Och åtminstone i Berlin går det ingen vecka utan att man i tidningarna får läsa om slagsmål mellan judar och "hakkorsare" i de rika kvarteren i väster. Hakkorset, denna forntidiska symbol, som lånats för att beteckna arierdöm mot, har blivit judehatets symbol i Tyskland. Dess anhängare klistra det på husväggarna, på fönstren i järnvägskupéerna och — en kuriös smak — även på de offentliga bekvämlighetsinrättningarna. Ett särdeles lyckat skämt tyckte sig väl de studenter och gymnasister ha åstadkommit som natten före påskhögtiden lyckades måla en massa hakkors på synagogan i München. I flygblad, tryckta upplopp, på vykort o. s. v., uppmanas öppet till pogromer, utan att myndigheterna röra ett finger. Materialet är riktigt, blott ett par stickprov må anföras. I ett upprop av "Tyska folkrådet" står ordagrant: "Gör inte halvgjort arbete med judarna! Skadedjur retar man inte, man dödar dem". På ett antisemitiskt vykort, som är spritt över hela Tyskland, läses följande vers:

Es naht der Tag, der rote Tag
Für alle Judasbrüder.
Dann schlägt man sie, so bleich und wag,
Wie tolle Hunde nieder.

Slutligen kan nämnas att de reaktionära studentföreningarna vid de tyska universiteten, som gå under den gemensamma beteckningen "Corps und Burschenschaften", i sina stadgar ha en bestämmelse om att giftermål med en judinna medför uteslutande ur föreningen. Eljest räknas den som en gång varit inskriven i en sådan kår såsom medlem även sedan han lämnat universitetet; hna är då "alter Herr" inom densamma så länge han lever.

Bland de många klyftor som splittra det tyska folket är motsatsen mellan semitism och antisemitism en av de djupaste och om det också är svårt att föreställa sig att Tyskland skulle kunna sjunka ned till samma kulturgrad som de folk vilka anställa judepogromer efter rysk mönster, så kan det dock ej bestridas att många oly keddigra ting ruva på bottnen ur detta djup.

Hans von Hülsen.

JORDFÄSTNINGAR

I Storkyrkan jordfästes på söndagen stoftet av lärarinnan vid Franska skolan fröken Signe Mattälda Hellander under stor tillslutning av anhöriga, kamrater och talrika elever i Franska skolan. Jordfästningen förrättades av komminister Axel Mörner. Därefter sjöngo Händels Largo och så bars kistan ut till kyrkogården. Praktfulla kransar hade sänts från Franska skolans föreståndarinna, lärarinnor och elever.

— Disponenten H. A. Munktells jordfästning har på söndagen ägt rum i Gryckesbo kyrka, vilken redan före aktens början var fylld till sista plats.

Kistan var placerad i det med blommor prydda koret och omgavs av en rik gärd av kransar, däribland från Svenska cellulosa- och trämassaföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, dess styrelse och dess tjänstemän, samt Norske papirfabrikanters forening. Efter musik av musikdirektör A. Jobs samt sång av Wilma Skoog förrättades jordfästningen av förtvarande pastorn och läraren vid bruket H. Larsson. Direktör Fr. Jahn sjöng därpå Den store hvide Flok och fröken Skoog Sov gott, varefter kistan utbars och fördes till graven, varvid nästan hela brukebefolkningen följde den avhållna disponentens stoft till dess sista vilorum. Vid graven sjöng en kör Över skogen, över sjön. Ett sista tack och farvål framfördes av direktör H. Gemmel å egna och kamraters vägnar samt av direktör Jahn å pappersbruksföreningens vägnar. Sedan kören sjungit Sov i ro var den högtidliga akten till ända.

— I stora gravkoret å Norra begravningsplatsen jordfästes på söndagen stoftet efter perukmakaren Carl Gustaf Svanström. Efter ps. 488, v. 1 förrättades jordfästningen av komminister Wallerstedt, som till utgångspunkt valde orden De som redligen för sig vandra hava hunnit till frid. Härpå följde ps. 488, v. 6. Kransar hade sänts till båren från Perukmakareföreningen samt från anhöriga och vänner m. fl.

— En gripande sorgeakt ägde på söndagen rum i Adolf Fredriks kyrka, då stoftet efter fröken Amelie Nordgren vigdes till den sista vilan i närvaro av en stor skara flickor från Adolf Fredriks barnhem m. fl. Kistan bars i procession från barnhemmet till kyrkan, dit även samtliga barnen medföljde och samlades i koret. Sedan kistan nedsatts på katafalken, som omgavs av en rik blomstergärd, sjöng direktör Bror Arrhenius från läktaren med sekompanjemang av orgel Her ljuvt det är att komma, varefter unisont sjöngs ps. 461, v. 1—2. Officianten, pastor Montan, trädde fram till båren och höll ett värmt minnestal över den bortgångna, framhållande hennes stora intresse i barnhemmets verksamhet, hennes kärlek till barnen, vilken följde dem i livet långt sedan de lämnat hemmet. Jordfästningen förrättades härpå och ps. 484, v. 2 sjöngs unisont. Direktör Arrhenius utförde från läktaren Händels Largo. Akten avslutades med sång av de församlade barnen, vilka sjöngo Jag vet var jag min styrka har samt Ave Verum av Gounod. Kistan fördes därefter ut till krematoriet å Norra kyrkogården, där flickorna sjöngo Stilla skuggor. Under tonerna av Asaes död sänktes kistan för att överlämnas åt elden. Fröken Nordgrens minne hade ägnats en rik blomstergärd, bland vilken märktes kransar från forna elever vid barnhemmet, Adolf Fredriks barnhems styrelse och barnen i hemmet.

Obligatorisk simundervisning i landets skolor!

HANDEL OCH SJÖFART

Ny tillverkning av kolbriketter.

Endast torv användes som bindemedel.

Ute vid Värtagasverket har sedan mer än ett år försiggått tillverkning av kolbriketter i mindre skala. Det är avlidne ingenjör de Lavals mångåriga medarbetare på skilda områden, jur. kand. Einar Gösling, som efter en mångfald experiment kommit fram till den Lavalbrikettpress som tillverkar de nya briketterna, vilka, enligt uppgift, vunnit mycket erkännande. Det nya i metoden är att torv är det enda bindemedlet i briketterna, antingen det gäller att framställa sådana, i vilka ingå kol- eller koks-stybb, eller sådana med så lättåtkomligt ämne som sågspån. Naturligtvis kunna också briketter tillverkas av enbart torv.

Vid sin död överlämnade ingenjör de Laval åt hr Gösling att fullfölja lösningen av det s. k. våtkolningsproblemet. Ett statsanslag erhölls å 100,000 kr. och bland andra villkor föreskreva att som slutprodukt skulle tillverkas briketter. Det är detta resultat som nu, enligt hr Gösling, föreligger klart, i det att man fått goda, hållbara och för olika ändamål lämpade briketter, framställda med valspressar för högt tryck och utan annat bindemedel än torv. I detta sammanhang kan omnämnas att i början av förra året i Kanada planerades ett stort företag med ett kapital av 1 miljon pund sterling för att tillvarata landets torvtillgångar för tillverkning av briketter med stenkols- eller koks-stybb som ingredienser. Man använde emellertid tjära som bindemedel och detta befanns bli för dyrt samt vid eldningen opraktiskt.

Hr Gösling begär nu regeringens stöd för tillverkning av briketter i stor skala och har i detta syfte inlämnat en skrivelse, i vilken följande synpunkter framhållas. Stenkolsbriketterna tillverkas av stenkolsstybb och torv i sådan proportion att 85 procent utgöras av stybb och 15 procent av torv. Använder man en stybbsort med 6,500 värmekalorier pr kg. och torv som innehåller 3,500 kalorier, får man briketter med ett kalorital av 6,050, d. v. s. ett fullgott bränsle, vilket såsom befintligt i lika stora stycken bättre tillgodogöres vid förbränning än stenkol av lika kalorital. Stenkolsstybb av högt kalorital, t. ex. Derbyshire, kan för närvarande fås för 10 sh. fob., medan harpade kol betinga 27 sh., och är alltså 17 sh. eller omkring 15 kr. billigare pr ton än de harpade kolen. Som briketterna innehålla 85 procent kol, utgör alltså minskningen i utgiften till utlandet c:a 13 kr. pr ton briketter.

Brikettpressarna, som konstruerats för en kapacitet av 2 ton pr timme, producera alltså 48 ton pr dygn. En fabriksanläggning med två pressar kan följaktligen tillverka 96 ton och med 300 arbetsdagar pr år 28,800 ton. Med en besparing av 13 kr. pr ton i avgift till utlandet, skulle man alltså på en sådan anläggning åt vårt land kunna vinna 374,400 kr. Då brikettenringskostnaden utgör cirka 4 kr. 50 öre pr ton, ställa sig briketterna i S à 9 kr. eller vid ett kolpris av 30—35 kr. pr ton omkring 25 procent billigare än de harpade kolen.

Utan någon som hälst uppoffring, heter det i skrivelsen, skulle svenska staten kunna bidraga att minska rådande arbetslöshet genom att för en tid av t. ex. 5 år garantera inköp av stenkolsbriketter till ett pris motsvarande briketternas värde som bränsle i förhållande till engelska stenkol och med priset växlande i proportion med stenkolsprisen. Ja, statsverket skulle kunna göra en besparing genom att inköpspriset sattes till viss procentsats under det som framgår ur nyssnämnda beräkningsgrund. Då genom en sådan köporder upplagring av råvaror eller briketter för fabrikanten ej behöver förekomma, skulle det nödiga kapitalet för fabriksanläggning och drift kunna väsentligt reduceras och därför också anskaffas på enskild väg.

Stark minskning i fångantalet.

Enligt fängvårdsstyrelsens månatliga rapport över antalet fångar i rikets olika fängelser, framgår att brottsligheten är i starkt avtagande. Fångantalet, som den 1 oktober i år uppgick till icke mindre än 2,005, nedgick under oktober månad med nära 700 st. och utgjorde den 1 november endast 1,330.

Vid nästan samtliga rikets straffängelser och kronohäkten ha sålunda siffrorna visat en betydande nedgång.

Olycksfallsförsäkringen jubilerar.

Fylgia, det första svenska bolaget inom branschen, 40 år.

Sveriges äldsta försäkringsföretag inom olycksfallsförsäkringsbranschen, försäkringsaktiebolaget Fylgia, kan i dag fira sitt 40-årsjubileum. Det var nämligen den 7 november 1881 som Fylgia började sin verksamhet och utfärdade sin första olycksfallsförsäkringspolis. Olycksfallsförsäkring hade förut drivits i Sverge av några utländska bolag, bl. a. det schweiziska bolaget Zürich, vars generalagent var den ansedda försäkringsmannen Eugène Samson. Intresset för denna försäkringsform var emellertid icke synnerligen stort och det var först sedan Samson startat Fylgia, vars verkställande direktör han var under de 26 första åren, som olycksfallsförsäkringen blev populär här. Nu ha de privata svenska olycksfallsförsäkringsbolagen blivit en stor affär och den sammanlagda premieinkomsten för samtliga dessa branscher uppgick under 1920 till i runt tal 11 miljoner kr. Bolaget har nu ett kapital på 1,2 miljon och en reservfond på 0,6 miljon. Verkställande direktör är hr Sven A. Lovén.

Nytt rederibolag i Norrköping.

Vill arbeta med delvis upplånat kapital.

Kommerskollegium har på ansökan av John E. Österlund, aktiebolag, i Norrköping medgivit utlänningar rätt att teckna aktier till ett sammanlagt värde av högst fyra tiondelar av aktiekapitalet i det aktiebolag som bildas av sökanden jämte fem enskilda med ändamål att förvärva fartyg.

Bolaget i fråga skall ha ett aktiekapital på lägst 150,000 kr. och högst 450,000 kr. Den allmänna depressionen gör det emellertid icke möjligt, heter det i bolagets ansökan, att uppbringa den erforderliga aktieteckningen enbart hos svenska underrättar. Däremot ha vederbörande anledning antaga att en icke obetydlig aktieteckning skulle vara att påräkna från i riket bosatta utländska undersåtar och affärsvänner i utlandet. Hemställan har föranletts av en önskan att kunna åt Norrköping bevara fyra ångare, tillhörande de i konkurs försatta rederibolagen Ester, Olof och Standard, varjämte man vill bidraga till att den så gott som avstannade sjöfarten åter skall komma i gång. Bolaget har sålunda för avsikt att, under förutsättning av acceptabel uppgörelse med inteckningsinnehavarna, förvärva ångarna Elsa, Libra, Polaris och Mineral. Det framhålles vidare att tonnaget icke skulle gå ut ur landet och att företaget alltså skulle verka i restriktionslagens anda och riktning, nämligen att skydda och utöka landets tonnage.

Den ekonomiska optimismen på retur i U. S. A.

Generalkonsul Lamm i Newyork konstaterar vid översändande av Industrial Newsservers rapporter till utrikesdepartementet att man kan spåra att den underton av säkerhet som tidigare gjort sig gällande i rapporterna om Förenta staternas ekonomiska läge numera saknas. Utan att ingå på frågan huruvida framtidsutsikterna i själva verket äro bättre eller sämre än för ett helvår sedan, kan man — säger generalkonsuln — våga påstå att, sedan de på sin tid framkomna profetiorna om ett snart inträdande av förhättrade förhållanden icke gått i uppfyllelse, har allmänheten blivit långt mindre entusiastisk i sin optimism.

Engelska silvernoteringen.

LONDON, lördag.

T.T. Silver, prompt. 39 7/8.
Dto. pr 3 månader 39 ¾.

Privatdiskontot i London.

LONDON, fredag.

T.T. Privatdiskonto pr 3 månader 3 7/8 procent.

Riksförsäkringsanstalten mot centralt upphandlingsverk.

Över centralupphandlingssakkunnigas förslag angående ökad centralisering vid upphandling för statens räkning har nu Riksförsäkringsanstalten avgivit utlåtande. Anstalten avstyrker inrättandet av ett nytt ämbetsverk, men anser det otvivelaktigt att avsevärda fördelar skulle kunna vinnas vid upphandlingen genom tillsättande av en upphandlingssakkunnig, som dels skulle tillhandagå med råd och upplysningar, dels i särskilda fall verkställa upphandling för statens räkning. Lämpligen skulle ifrågavarande upphandlingssakkunnige kunna adjungeras med statskontoret.

Importen av levande djur från Finland.

Finska sändebudet begär lindring i importförordningen.

Härvarande finska sändebud har hänvänt sig till utrikesdepartementet med begäran om vidtagande av vissa modifikationer i gällande bestämmelser rörande import till riket av idisslande djur eller svin samt dessas karantänsbehandling.

Då karantänsstationen inrymmer endast ett fåtal nötkreatur har föreskrivits att meddelande om dess ledigvarande på bestämd dag samt även tillstånd till karantänstagning skall utverkas i god tid före beskupalastens avsändning. Dessa föreskrifter hota — heter det i framställningen — att fullständigt lamslå all boskapsimport från de österbottniska kuststäderna i Finland, enär dagen och timmen för ankomsten av till buds stående transportfartyg under höstsäsongen självfallet icke kunna bestämmas. Då avsikten med ifrågavarande föreskrifter icke torde vara att omöjliggöra all boskapsexport från Finland till Sverge, hemställes om utrikesministerns medverkan till att den påbjudna karantänsbehandlingen fortsättningsvis finge försiggå ombord på fartyget samt att endast i fall av boskapens vanvård den besiktigande veterinären kunde anbefalla behandling i karantänsstationen.

Vidare framhåller finska sändebudet att förbudet mot import av boskap till Lulcå, Hernösand och Sundsvall tvungit de finska exportörerna till export av kött, vilket dock under den varma årstiden varit vanskligt. Om ifrågavarande förbud fortfarande icke kan upphävas, hemställes om sådan modifikation av detsamma att åtminstone transitotrafik på Norge via Sundsvall kan medgivas. En dylik transitotrafik kunde utan svårigheter ordnas så att levande boskap sändes från Vasa till Sundsvall för att där antingen slaktas eller i svenska järnvägsvagnar vidare befordras till konsumtionsorter i Norge. Om karantän under dessa omständigheter ansåges nödvändig borde denna med lätthet kunna arrangeras i Sundsvalls rymliga karantänsstation.

Brasiliens export starkt minskad.

Tyska varor nu lika begärliga som före kriget.

Av en till utrikesdepartementet från svenska beskickningen i Rio de Janeiro ingiven summarisk handelsstatistik för första halvåret 1921 framgår att importen avtagit cirka 10 procent i förhållande till föregående år. Men samtidigt ha utgifterna i milreis för betalning av denna import ökat högst betydligt. Värdet av importen under första halvåret 1921 uppgår till 1,000,695,000 milreis mot 728,312,000 milreis första halvåret 1920.

Förklaringen härtill ligger i det stora kursfallet på den brasilianska myntenheten. Milreisens köpkraft under årets första månader har endast varit hälften av vad den var under motsvarande period 1920. Orsaken till kursförsämringen är att söka i den forcerade importen under åren 1919 och 1920.

Den förhärskande ställning som Förenta staterna intagit på den brasilianska marknaden håller nu snabbt på att försvagas. Likaledes har en minskning i värdet av från England importerade varor ägt rum. Tyska varor äro nu efter kriget lika begärliga som före krigets utbrott. Sverges andel i importen till Brasilien tyngcik under första halvåret 1921 till 241,185 pund sterling mot 322,087 pund under samma tid år 1920. Att importen från Sverge minskats beror huvudsakligast på att Finland och Norge kunnat sälja papper och pappersmassa billigare än Sverge på grund av för exporten fördelaktigare kursförhållanden.

Beträffande exporten har värdet av kaffeexporten oförändrigt minskats. I jämförelse med värdet av denna export första halvåret 1920 uppvisar statistiken ett underskott av icke mindre än 18,2 miljoner pund. Totalvärdet av exporten under första sex månaderna 1nnevarande år understiger samma värde för motsvarande tid föregående år med icke mindre än cirka 39,9 miljoner pund. Prisen inom landet stodo under första halvåret 1921 fortfarande 28 procent högre än 1917.

De svenska firmor som ha tillgodohavanden i Brasilien tillrådas dock att icke nu söka indriva dessa. Med stigande kaffepris måste kursen förbättras och med stigande kurs förbättras också värdet av utländska tillgodohavanden i landet.

Grimstad og Oplands handelsbank i Norge rekonstruerad.

Bland de norska banker som varit i svårigheter och om vilkas rekonstruktion det förhandlats på senare tiden är även Grimstad og Oplands handelsbank i Arendal. Banken startades 1916 och hade vid utgången av förra året ett kapitel på 1 miljon kronor samt fonder på 170,000 kr. Insättningarna belöpte sig till 4,7 miljoner, årsvinsten blev 211,000 kr. och utdelningen 5 procent. Genom sina engagemang för ett skeppsvarv kom banken i trångmål, och man har nu mäst skrida till nedskrivning av kapitalet, varjämte nytt preferensaktiekapital tecknats av staten, Norges bank och privatbankerna samt enskilda inom bankens verksamhetsområde. På en bolagsstämma, där rekonstruktionsplanen antogs, återvaldes bankens förre chef till verkställande direktör.

Det ekonomiska läget i Japan.

Ökade siffror för såväl import som export.

Den senaste rapporten om det ekonomiska läget i Japan, publicerad av handelskammaren i Tokio, meddelar att penningmarknaden vid höstens början visade oväntad livaktighet, huvudsakligen beroende på ökade krav för nybildningar av företag och för kapitalökningar. Trots detta visa dock Tokiobankernas räkenskaper för augusti en betydlig minskning av utlåningsräkningarna, under det inlåningen var i stigande.

Grosshandelsprisen ha också under senaste tiden varit uppåtgående för nästan alla varuslag med mycket få undantag. Värdet av de i lagerhusen upplagda varorna minskades under augusti med 5,4 miljoner yen till 106 miljoner, vilken summa är mindre än hälften av den för samma tid föregående år. Siffrorna för utrikeshandeln visa från juli till augusti ökning både för import och export, i det exporten stigit från 98 till 105 miljoner yen och importen från 110 till 131 miljoner yen. Stegringen i priset på amerikansk råbomull har haft en gynnsam inverkan med högre pris och bättre efterfrågan för de japanska bomullsfabrikaten. Därjämte har stegringen i silverpriset möjliggjort export i större omfattning till Kina.

Sedan emissionsmarknaden under lång tid visat ständigt minskade siffror, inträdde under juli månad ett omslag, i det kapitalinvesteringarna för månaden visade en ökning med cirka 81 miljoner yen. Denna utveckling fortsatte även under augusti, då summan av det investerade kapitalet med icke mindre än 166 miljoner yen översteg julisiffran.

Den sydmanschuriska järnvägen har helt nyligen lyckats erhålla koncession på avverkningsrätten för ett synnerligen rikt skogsområde på gränsen mellan yttre och inre Mongoliet. Till att börja med slöto koncessionsförhandlingarna på det häftigaste motstånd från kinesisk sida, men på en gemensam konferens träffades överenskommelse, genom vilken även bistånd utlovats från kinesisk sida för timrets nedforslande till Dairen.

Det upplagda tonnaget åter i gång.

Ett bland de mest gynnsamma tecknen är den tydligt stigande aktiviteten inom sjöfarten, som varit märkbar under de senaste månaderna. Under augusti minskades det upplagda tonnaget med ytterligare 20,360 brattoton till endast 79 fartyg om 126,226 ton. Ett betydligt antal japanska fartyg ha fått sysselsättning för vetetransporter från U. S. A. till Europa, delvis för hjälpen till Ryssland, liksom även för spannmålsekeppning från Dairen och Vladivostok.

Från utlandets fondbörser.

Köpenhamnsbörsen oenhetlig.

KOPENHAMN, lördag.

T.T. Tendensen var i dag olikartad för samtliga papper. Omsättningen var mycket stor. Obligationsmarknaden var ovanligt livlig, med en omsättning på 3,000,000 kr. Noteringarna voro: Landmandsbank 121¼—121¾, Kotasiatiska Kompaniet 179¼—180, D. F. D. S. onoterad. Norden omsatt 200—201, Dannebrog 100¾—101, Heimdal, Orient och Myren onoterade, Burmeister 94—96, Socker 167—169, Bryggerier 167¼—168, Baltin 25—27, Paapirfabr. 73—74½.

Odeciderad börs i Newyork.

NEWYORK, lördag.

T.T. Dagens börs var odeciderad med ganska betydliga kursavgångningar. Omsättningen var dock den minsta sedan flera veckor tillbaka. Valutakursen på Berlin sjönk ytterligare och noterades i 0,39¼; på London däremot i 3,94 62/100 Dagsräntan nominell.

Norges handelsdelegation till Ryssland utsedd.

Norska regeringen utnämnde på lördagen medlemmarna i den handelsdelegation som enligt norsk-ryska traktaten skall sändas till Ryssland för att övervaka handelsförhandlingarnas återupptagande. Ledare för delegationen blir legationsrådet vid norska beskickningen i Paris, Johan Jakhelln, som förut vistats lång tid i Ryssland. Det var hr Jakhelln som efter unionsupplösningen inledde Norges diplomatiska förbindelser med Ryssland, och han har sedan vistats där i norska beskickningens tjänst i sammanlagt 9 år. Han kommer nu att slå sig ned i Moskva jämte sekreteraren, hr Martin Bolstad.

Delegationens medlem i Petrograd blir konsul Finn Platou och sekreterare där är Alf Toller, medlem stationeråd i Arkangelsk generalkonsul Finar Anvik och assistent hr Arnold Wicklund. Såväl sekreterare Bolstad som de övriga äro väl inne i ryska förhållanden sedan föregående vistelse i Ryssland. Flera speciella sakkunniga medlemmar av delegationen torde komma att utnämnas senare. Delegationen väntas avresa till Ryssland under veckans lopp.

Nyfångad
ISLANDSSILL
pr kg. 60 öre
Extra prima
John E. Johansson
Hötorget 13 Rt. 3174, At. 4798

RIDDRÄKTER
för Damer
MEA
Militär Ekiperings A.-B.
DAMSKRADDERIAVD.
Norrmalmstorg

SPARA EDERT BRÄNSLE
genom att använda vår automatiska värmekamin "EFFEKTIV". Eldas med ved, torv, kottar, rå sågspån, vädelöst avfall. Fulländigt regierbar efter värmebehovet. Lämnar jämn och behaglig värme dygnet om med minsta tänkbara tillsyn. Kaminen tillverkas av tjock, dubbel plåt med blanka ränder. Pris för typ nr 8 kr. 20, typ nr 10 kr. 30 (passar även framför kakelugnar). Sändes mot efterkrav direkt från tillverkaren, endast då minst 2 kr insändas med ordern. 4 st. franko. Återförsäljare antagas.

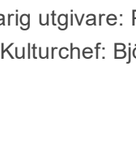
Nr 6. Axel Jonssons Fabrik, Järnboås 6. Nr 10.

Billig middag
serveras i
DRAMATENS HALL
Två rätter mat: Kr. 2:25.

Hel-Linneväv
fin kvalité, 75 cm., utförsäljes nu till
2:50
Dito tjockare, till lakan, 140 cm. .. 4:75.
Till landsorten mot efterkrav ell. postförsk.
SVENSKA VARUHUSET
37 STORA NYGATAN 37
Ingång Tyska Brinken 19, 1 tr.
54 DROTTNINGGATAN 54
Försäljningslokal 1 tr.

Årets skörd av
Muskatell-Russin
inkommen.
PERCY F. LUCK & Co.

TILLBAKA TILL SÖKRESULTATET

DN.Arkivet är en del av dn.se (www.dn.se). Chefredaktör och ansvarig utgivare: Peter Wolodarski. Vd: Anders Eriksson. Redaktionschef: Caspar Opitz. Chef DN.se: Anna Åberg. Redaktionell utvecklingschef: Martin Jönsson. Administrativ redaktionschef: Fredrik Björnsson. Samhällschef: Pia Skagermark. Kulturchef: Björn Wiman. Chef ledarredaktionen: Johannes Åman. E-post DN.se: www@dn.se © AB Dagens Nyheter 2016